

vi gjort den Brug af dem, der var nødvendig for at give det offentlige Skolevæsen et Stød fremad, nu kunne vi affinde os med dem ved at sige dem Tak for, hvad de have gjort, men vi ville ikke anstrenge os videre for at opretholde dem. Det glæder mig at høre, at den højtærede Minister dog vil være villig til at faa en Forhandling med Udvalget angaaende denne Sag; jeg antager da, at det vil være muligt at finde en Form, under hvilken man kan støtte de private Skoler. Da det jo er Statens Penge, man vil anvende til Udvikling af Skolevæsenet, gaar det ikke an ubelukkende at anvende dem alene til den offentlige Skole, naar man huster paa, at saaledes som vor Skolelovgivning nu er ordnet, er der ikke Skolevang, men Undervisningstvang. Det er med andre Ord overladt til hver enkelt, hvorledes han vil fyldestgøre Statens Krav til ham med Hensyn til hans Børns Undervisning, med Hensyn til, i hvilken Skole han vil sende sine Børn, om han vil undervise dem selv eller lade dem undervise privat. Det forekommer mig, at under en saadan Ordning gaar det ikke an at sige som saa: Naar Staten skal yde et yderligere Bidrag til Skolevæsenet, skal det kun anvendes til den offentlige Skole, medens derimod Befolkningen, naar den selv tager sig af sine Børns Undervisning, selv kommer til at afholde Udgifterne derved og ikke har noget Krav paa Staten i dette Forhold. Jeg mener derfor, at Skolepengesystemet er det naturligeste; det simpleste System at bringe i Anvendelse, men kan man finde en anden Form, skal jeg ikke modsætte mig det. I hvert Fald skal jeg dog henlede Opmærksomheden paa, at ved Loven af 30te December 1864 har man fuldt tilstrækkelig betegnet, hvad en privat Skole er. Det er en Skole, der har et særegent Lokale, som underviser mindst 10 Børn under en selvstændig Lærers eller Lærerindes Vejledning, og ud fra dette Udgangspunkt er det ikke vanskeligt at komme til Forstaaelse af, under hvilken Form man vil kunne støtte det private Skolevæsen.

Endelig skal jeg tillade mig at nævne Spørgsmaalet, om Religionsundervisningen, og der vil jeg udtale min Forbavelse over, at det ærede Medlem for Vejle Amts 6te Valgfreds (Paulin) ikke kunde forstaa, at det ærede Medlem fra Ringløbing (S. C. Christensen) og jeg kunde ønske at ombytte Religionsundervisningen gennem den dogmatiske Lærebogsundervisning med Bibelhistorien. Det ærede Medlem mente, at man derved risikerede, at der kunde gaa Børn ud fra de offentlige Skoler, kommende fra mindre heldige Hjem, som aldrig nogen

Sinde fik, hvad han kaldte „et Guds Ord“ at høre. Det forbauser mig, at det ærede Medlem kan forvetsle Lærebogen med Guds Ord. Det forekommer mig, at han selv maa være enig med mig om, at bibelhistorisk Oplysning kan være et ganske anderledes heldigt Grundlag end selve Lærebogsundervisningen. Jeg vil sige til det ærede Medlem, ligesom jeg vil sige til den højtærede Kultusminister, der var inde paa Spørgsmaalet om den konfessionsløse Skole, at naar jeg har gjort mig til Talsmand for at afstaffe Lærebogsundervisningen i Skolen, saa er det netop af Interesse for det religiøse Liv her i vort Land og dets Udvikling gennem Skolen, og naar det ærede Medlem fra Middelfart (Vohmann) mente, at jeg endog i høj Grad har overdrevet, naar jeg har udtalt, at Lærebogsundervisningen i ikke ringe Grad bidrog til at vække Interessen for det religiøse Liv hos den opvoksende Ungdom, skal jeg anføre, hvad en Mand har sagt, hvis Ord maaſte gøre mere Indtryk paa det ærede Medlem fra Middelfart end mine. Det er afdøde Professor ved Kjøbenhavns Universitet Rasmus Nielsen, som en Gang har behandlet dette Spørgsmaal. Han skrev derom følgende: „Derfor der blev udtat en Prisbelønning for Besvarelsen af det Spørgsmaal: „Hvorledes skal man under Stin af at ville indprente Børn den aabenbarede Religions Hovedlærdomme uden Forargelse hidrage sit til, at de fra Begyndelsen af kunde faa hemmelig Bæde til al Religion?“ da vil Opgaven uden Tvivl bedst løses ved en grundig psykologisk Udvikling af, hvad der under Udenadslæsning af en dogmatisk Lærebog halvt bevidst halvt ubevidst maa foregaa i Børnets Sjæl.“

Jeg kan fuldtændig underskrive disse Bemærkninger. Jeg har gjort en lignende Erfaring, og jeg er vis paa, at der er mange her til Stede, der give mig Ret i, at det vilde være en Velgerning for de danske Børn, om man vilde fritage dem for Lærebogsundervisningen og den dermed forbundne dogmatiske Undervisning. Jeg tror netop, det vil være af overordentlig Betydning for det religiøse Liv, og jeg vil sige til det ærede Medlem fra Bønsild, at jeg ikke kan forstaa, at han kan have den Mening, at det er at vække Børnens Interesse for Religionstiet, at man tvinger et Barn til at sidde og remse et Striksted op en ti—tve—tredive Gange, indtil det er indprentet i Børnets Hukommelse. Jeg kunde fortælle mange interessante Træk om, hvad Resultatet er af den dogmatiske Undervisning, og jeg maa maaſte tillade mig at fortælle blot et eneste. Jeg haaber ikke, at jeg derved